

Fødevarerpriser og en Co2e-afgift på de biologiske processer i landbruget

En Co2e-afgift på de biologiske processer fører til stigende omkostninger i fødevarerproduktionen. De stigende omkostninger vil bevæge sig gennem hele værdikæden og resultere i stigende forbrugerpriser på danskproducerede fødevarer. Prisen på importerede fødevarer fra udlandet er upåvirket. De største prisstigninger kommer på vegetabiliske produkter (fx brød og grøntsager), produkter fra mejerierne (fx mælk, ost) og kvægslakterierne (fx oksekød). En Co2e-afgift skaber incitament for forbrugerne til at vælge et fødevarerprodukt fremstillet i udlandet frem for i Danmark.

Hvad er en Co2e-afgift på de biologiske processer?

En Co2e-afgift på de biologiske processer i landbruget er en afgift på landbrugets udledning af metan og lattergas. Lattergas opstår ved anvendelsen af kvælstofholdig gødning på markerne. Metangas opstår primært fra dyrenes fordøjelse. En Co2e-afgift er således en produktionsafgift på dyr og marker.

En Co2e-afgift på de biologiske processer skal ikke forveksles med Co2-afgiften på fossile brændsler. Landbrugets udledning af Co2 fra fossile brændsler kommer primært fra brugen af maskiner. Landbrugets udledninger fra fossile brændsler er allerede pålagt en Co2-afgift på lige fod med den øvrige industri i Danmark.

Produktionsomkostningerne i landbruget stiger

En Co2e-afgift på de biologiske processer fører til stigende omkostninger i fødevarerproduktionen. I landbruget stiger produktionsomkostninger som følge af den betaling, som afgiften giver anledning til.

En Co2e-afgift på 1.200 kr. vil isoleret set medføre en stigning i omkostningerne på 27-33 pct. hos økologiske malkekvægsbedrifter og på 32-35 pct. for konventionelle malkekvægsbedrifter i 2030. For svinebedrifter udgør afgiftsstigningen 9-15 pct. af omkostningerne i 2030. For planteproduktion udgør afgiftsstigningen 12-20 pct. af omkostningerne i 2030. For fjerkræbedrifter udgør afgiftsstigningen 3-6 pct. af omkostningerne¹.

De stigende omkostninger i landbruget får betydning for fødevarerindustrien. I fødevarerindustrien stiger omkostningerne især for mejerierne og slagterierne. Det skyldes, at indkøbspriserne på landbrugsprodukter stiger som følge af Co2e-afgiften. De stigende omkostninger vil bevæge sig gennem hele værdikæden i fødevarerhvervet og resultere i stigende forbrugerpriser på danskproducerede fødevarer.

Prisen på alle dansk producerede fødevarer vil stige

Ingen andre lande i verden har en Co2e-afgift på de biologiske processer i landbruget. Derfor skaber introduktionen af afgiften i Danmark konkurrenceforvriddning mellem indenlandske og udenlandske producenter. Prisen på fødevarer produceret i Danmark vil stige, mens prisen på importerede fødevarer fra udlandet er upåvirket.

Stort set alle fødevarer fremstilles af råvarer, der enten kræver gødning eller er baseret på indhold af animalsk oprindelse. Det betyder, at prisen på stort set alle fødevarerprodukter fremstillet i Danmark stiger. Men der er forskel på, hvor meget de enkelte produkter vil stige i pris.

¹ De Økonomiske Råds formandskab (2021): Økonomi og Miljø 2020.

De største prisstigninger kommer på vegetabiliske produkter og produkter fra mejerierne og kvægslagterierne. En Co2e-afgift vil føre til en prisstigning på produkter som frugt og grøntsager på 14 pct. Produkter fra mejerierne som mælk og ost vil ligeledes stige med 14 pct. Produkter fra kvægslagterier som oksekød vil stige med 17 pct.

Tabel 1

Prisændringer i 2030 ved en generel drivhusgasbeskatning på 1.200 kr. per ton CO2e

Branchenavn	Produkteksempler	Prisstigning på danskproducerede fødevarer
Vegetabiliske produkter	Foder, frugt, grøntsager	+14%
Kvæg	Råmælk, slagtekvæg	+33%
Svin	Slagtesvin	+9%
Fjerkræ, pelsdyr mv.	Slagtekyllinger, æg	+4%
Slagterier (kvæg)	Oksekød	+17%
Slagterier (svin)	Svinekød	+5%
Slagterier (fjerkræ mv.)	Kyllingekød	+1%
Fiskeindustri	Fiskemel, makrel i tomat	+1%
Mejerier	Mælk, ost	+14%
Bagerier, brødfabrikker mv.	Rugbrød	+1%
Anden fødevarerindustri	Forårsruller	+2%

Kilde: DØR (2021): "Svar på opfølgende spørgsmål fra Miljø- og fødevarerudvalget, 15. april 2021"

En række produkter vil kun opleve mindre prisstigninger. Det gælder fx produkter fra fiskeindustrien, hvor priserne kun vil stige med 1 pct. Det skyldes, at produktionen i mindre omfang giver anledning til udledning af metan og lattergas.